

Nässjö kommun
anders.nilsson@nassjo.se

2022-06-10
1 (21)
Dnr 2022:524

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Parkskolan i Nässjö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Parkskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Parkskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att eleverna får möjligheter att utifrån ålder och mognad regelbundet och med varierade metoder planera och utvärdera undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 10 oktober 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:524) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Granskningen visar att rektorn utifrån en bred uppföljning analyserar skolenhetens kunskapsresultat och undervisningen och att analysen leder till tydliga slutsatser om utvecklingsbehov. Granskningen visar också att rektorn utifrån sin analys genomför utvecklingsåtgärder och fördelar resurser för att möta de behov som finns på skolan. Vidare visar granskningen att det på skolan bedrivs ett medvetet jämställdhetsarbete för att försäkra sig om att alla elever får samma förutsättningar oberoende av könstillhörighet. Därtill visar granskningen att rektorn organiserar arbetet på skolan utifrån kunskaps- och värdegrundsuppdraget.

Uppföljning av resultat och undervisning

Granskningen visar att rektorn utifrån en bred uppföljning analyserar skolenhetens kunskapsresultat och undervisningen och att analysen leder till tydliga slutsatser om utvecklingsbehov. Av intervjuer med lärare och rektorn samt av inkommen dokumentation framgår att de underlag som används omfattar såväl kunskapsresultat för alla årskurser som olika enkätresultat och frånvarostatistik. I analysarbetet bryts resultaten ner på flera nivåer bland annat kön, årskurs, grupp och ämne. Även utveckling över tid samt resultat i förhållande till SALSA beaktas. Det framgår vidare att samtliga lärare är involverade i analysarbetet genom att de utifrån rektorns instruktioner gör ämnesanalyser som sedan ingår i rektorns samlade analysunderlag. Personal från elevhälsan berättar att också de är delaktiga i att följa upp och analysera vissa resultat i EHT (elevhälsoteamet). Vidare framgår att rektorn följer upp undervisningen och lärarnas förutsättningar att genomföra den genom

Skolinspektionens enkäter, huvudmannens enkäter och samtal med eleverna samt strukturerade lektionsbesök och strukturerade medarbetarsamtal.

Rektorn och lärare förklarar att de låga resultaten i både årskurs sex och nio föregående läsår framförallt beror på en in- och utflyttning av elever på cirka 30 procent, där många elever som kommer till skolan sedan tidigare har en låg måluppfyllelse och språklig sårbarhet. Vidare förklarar rektorn, lärare och personal från elevhälsan att de låga resultaten beror på elevernas socio-ekonomiska bakgrund och att andelen nyanlända elever ökat på skolan. Rektorn berättar att de därför har gjort statistiska uppföljningar av elever som gått på skolan under en längre tid. Då framkommer att dessa elever har utvecklats kunskapsmässigt och betygsmässigt, vilket visar att förklaringarna är relevanta. Analyser av kunskapsresultaten har också visat att flickornas meritvärden varit betydligt högre än pojkarnas.

Vid lektionsbesök använder rektorn sig av Skolinspektionens observationsmallar och rektorn kan genom lektionsbesök och samtal med lärarna konstatera att undervisningen präglas av värdegrunden och generellt håller god kvalitet. Lärarna berättar att rektorn i olika sammanhang försäkrar sig om deras förutsättningar att genomföra god undervisning. Vidare framgår att rektorn möjliggör till exempel fortbildning eller organisatoriska förändringar vid behov.

Utvecklingsåtgärder och resursfördelning

Granskningen visar att rektorn utifrån sin analys genomför utvecklingsåtgärder och fördelar resurser för att möta de behov som finns på skolan. Rektorn ger flera exempel på hur analys lett till utvecklingsåtgärder. Som en del i arbetet med att höja måluppfyllelsen, både generellt och med särskilt fokus på pojkarna, arbetar skolan fortsatt med ett utvecklingsområde som handlar om studiekultur och beskrivs närmare under rubriken "Arbete för jämställdhet". Ett annat är skolans prioriterade utvecklingsområde om SKUA (språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt), för att möta den stora inflyttningen av elever med olika former av språklig sårbarhet och behov av extra anpassningar. Rektorn och lärare berättar att även om detta är en kommunövergripande insats, så är den utifrån rektorns analys relevant för att på skolenheten möta eleverna i deras lärande. Av intervjuerna framgår att rektorn planerat för utvecklingsarbetet genom att ge skolans ämnesgrupper i uppdrag att arbeta för att höja elevernas språkliga förmågor i de olika ämnena, bland annat genom modeller för exempeltexter och problemlösning samt med kamratbedömning och processbeskrivningar. För att vidare stärka arbetet med stödjande insatser har rektorn i samråd med elevhälsan beslutat att skolan ska ingå i SPSM:s (specialpedagogiska skolmyndigheten) insats om tillgänglig utbildning.

Lärrresurserna planeras utifrån elevgruppen och de behov rektorn har identifierat vid överlämning från lågstadiet. Personal från elevhälsan berättar att de också kartlägger nya elever, framför allt i svenska, för att identifiera elever med läs- och skrivproblematik, men även undersöker elevernas lärmiljöer. Rektorn beskriver att för mellanstadiets del innebär resursfördelningen att där finns två lärare för undervisning i varje årskurs på alla lektionspass, vilket lärare bekräftar är gynnsamt för elevernas resultat. På högstadiet finns fyra lärare för undervisning i varje årskurs och lektionspass. Rektor berättar att de årskursvisa undervisningsgrupperna är flexibla och på så vis kan delas upp på olika vis beroende på identifierade behov. Därutöver ingår i skolans stödfunktioner två resurspersoner som är tillgängliga under hela skoldagen. På högstadiet finns dessutom tre heltidsmentorerna som tillsammans med undervisande lärare arbetar med eleverna under hela deras skoldag, har ansvar för sociala frågor och rör sig bland eleverna under lektionsuppehåll. Rektorn och personal från elevhälsan berättar att mer resurspersonal vid behov kan tillsättas som åtgärd efter beslut i EHT. Bland annat har rektorn utökat med vuxenresurser i praktiskt-estetiska ämnen, eftersom eleverna var för många i gruppen vilket avspeglade sig i resultaten. Rektorn berättar att det även finns en resurstid i form av obligatorisk läxläsning, för att eleverna ska kunna göra sina läxor under skoltid. Vissa elever får dessutom hjälp med studieplanering och strukturstöd. Utifrån resultaten följs resursfördelningen löpande upp i EHT samt utvärderas i samband med planeringen inför nytt läsår i EHT och i skolutvecklingsgruppen. Då fattas beslut om eventuella strukturella förändringar.

Arbetet med jämställdhet

Granskningen visar att det bedrivs ett medvetet jämställdhetsarbete för att möjliggöra att alla elever får samma förutsättningar oberoende av könstillhörighet. Sedan tre år tillbaka arbetar rektorn och lärarna aktivt med att utveckla elevernas studiekultur. Arbetet inleddes med att rektorn gav förstelärare i uppdrag att ta reda på anledningen till stora betygsskillnader mellan pojkar och flickor på skolan. I inskickad dokumentation beskriver rektorn hur de efter att ha tagit del av forskning konstaterade att det generellt finns en tydlig koppling mellan föräldrars utbildningsbakgrund och studiekultur, vilket drabbar pojkar hårdare än flickor. Rektorn beskriver att de efter att ha kartlagt hur studiekulturen ser ut på skolan, valt att inom ramen för SKUA fortsatt göra studiekultur till ett prioriterat utvecklingsområde, i syfte att öka måloppfyllelsen samt minska resultatskillnaderna mellan pojkar och flickor. I intervju berättar förstelärare att de under innevarande läsår har i uppdrag att jobba med studiekulturen genom att återkommande i mentorsgrupperna och på föräldramöten prata om varför man ska skaffa sig kunskaper och vad som är en bra studiekultur. Andra lärare berättar att de pratar med eleverna både enskilt och i grupp om hur det ser ut med studieresultaten kopplat till studiekulturen och att eleverna på

så vis blir medvetna om sitt skolarbete, i det att de får reflektera över resultaten. Vidare beskriver rektorn att eleverna med hjälp av en enkät får reflektera över sina studievanor och inställning till skolan. Rektorn berättar att de i forskningsgenomgången såg att också gruppsammansättningar påverkar kunskapsresultaten. Numera skapas undervisningsgrupper därför utifrån ett kunskapsmässigt fokus, istället för att som tidigare enbart skapa grupper med hänsyn taget till det sociala samspelet. Rektorn kan konstatera att sedan de började arbeta strukturerat med både studiekultur och gruppsammansättning, har skillnaderna i meritvärde mellan flickor och pojkar minskat betydligt. Av inskickad dokumentation framgår att i skolans egen enkät läsåret 20/21 svarade 83 procent av eleverna att lärarna behandlar killar och tjejer lika. Utifrån detta formulerade rektorn ett mål om att alla elever ska uppleva att deras lärare ger samma förutsättningar oavsett kön. Rektorn berättar att de på skolan ägnat en studiedag åt hur man i undervisningen konkret använder sig av läroplanens skrivningar om skolans värdegrund och uppdrag samt övergripande mål och riktlinjer och hur dessa är integrerade med ämnesplanerna. Av intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att rektorn även har anordnat föreläsningar, tvärgruppssamtal och diskussioner gällande likvärdiga förutsättningar i undervisningen.

Utifrån intervjuerna är det tydligt att lärarna tänker på likvärdighet i undervisningssituationerna och pratar om det i arbetslag och ämneslag. Bland annat har de identifierat hur olika uppgifter i sin utformning kan appellera till flickor respektive pojkar på olika sätt och rektorn säger att lärarna när lärarna konstruerar uppgifter nu tänker på att de är lämpliga ur flera perspektiv. Rektorn berättar att alla lärare vill att hen vid lektionsbesök särskilt beaktar perspektivet jämställdhet. Vid granskningen uppger eleverna att de ges samma förutsättningar oavsett kön och på de observerade lektionerna fördelar lärarna ordet till både pojkar och flickor.

Rektorns ledning och organisation av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn organiserar arbetet på skolan utifrån kunskaps- och värdegrundsuppdraget. Rektorn och lärare berättar att lärarna ingår i arbetslag och ämneslag beroende på vilka årskurser de undervisar i. Vidare har varje ämnesgrupp gemensam planeringstid en gång i veckan, vilken rektorn leder genom en fastställd dagordning. Insickad dokumentation beskriver och intervjuerna bekräftar att hela personalen har ett gemensamt möte varje vecka och att samverkan mellan ämneslärarna även sker på delar av planerings- och fortbildningsdagar. Det kollegiala lärandet på skolan kretsar under innevarande läsår kring SKUA. Detta genomförs regelbundet, på avsatta tider och i bestämda forum i olika gruppkonstellationer. Obehöriga lärare deltar i skolans pedagogiska forum samt knyts till förstelärare och

ämneslärare för att få stöd i det didaktiska arbetet, bland att gällande bedömning och betygssättning.

Personalen följer framtagna rutiner för ett gemensamt arbets- och förhållningssätt. I intervjuer berättar rektorn, personal från elevhälsan, lärare och elever om lektionsrutiner, regler för lärares förhållningssätt, konsekvenstrappa, ordningsregler och hur lärplattformen ska användas. I inskickad dokumentation skriver rektorn att lektionsrutinerna utvärderas och uppdateras av elevråd och personal inför varje läsår. Av inskickad dokumentation och intervju med rektorn framgår att rektorn har genomfört ett utvecklingsarbete där elevhälsans roller har förtydligats och en ny elevhälsoplan har utarbetats, i syfte att förtydliga rutiner, roller och mandat mellan elevhälsa och lärare. Intervjuer med lärare och elevhälsans personal visar emellertid att denna samverkan än inte verkar fungera fullt ut och att det fortfarande råder viss otydlighet mellan de två personalgrupperna.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Granskningen visar att eleverna möter en strukturerad och i huvudsak varierad undervisning och att de under lektionerna får det stöd de behöver. Vidare visar granskningen att lärarna utmanar alla elever och anpassar undervisningen till aktuell elevgrupp. Granskningen visar också att undervisningen innehåller motiverande inslag som syftar till att stärka elevernas självförtroende och att eleverna i undervisningen får tillfälle att reflektera över sitt eget lärande. Slutligen visar granskningen att det förekommer inslag av att eleverna får vara delaktiga i val av arbetssätt, men att de inte regelbundet ges inflytande över innehållet i undervisningen samt att eleverna endast sporadiskt får delta i utvärderingar av undervisningen.

Struktur, variation och stöd

Granskningen visar att eleverna möter en strukturerad och i huvudsak varierad undervisning och att de under lektionerna får det stöd de behöver. Av samtliga intervjuer och insänd dokumentation framgår att det på skolan finns gemensamma rutiner för hur lektionerna ska vara utformade. Lärare och elever berättar att lärarna möter varje elev när hen kommer in i klassrummet och att de gemensamt hälsar på varandra innan lektionsstart. Av intervjuer framkommer att läraren alltid presenterar mål och syfte inför varje nytt arbetsmoment och dessutom skriver in det på lärplattformen. Vidare framkommer att mål och syfte är närvarande också i den enskilda lektionen, i det att läraren muntligt presenterar dem för eleverna eller att det står angivet på till exempel tavlan. Flera lärare berättar hur de anknyter lektionsinnehåll, mål och syfte till vardagen och på alla observerade lektioner utom en står angivet på tavlan vad som kommer att ingå i lektionen. Flertalet lärare går igenom lektionsinnehållet och är tydliga med varför eleverna ska göra det som lektionen ska behandla och på vilket sätt lektionen är en del i ett sammanhang. Bland annat genom att anknyta till tidigare lektioner, kommande aktiviteter, examination, aktuell samtid eller människors olikheter. Lektionerna avslutas med att eleverna står bakom sina platser och inväntar läraren. Av intervjuerna framgår vidare att lärare på något vis summerar lektionerna tillsammans med eleverna. Det kan vara genom att dra slutsatser av eller sammanfatta innehåll, arbetssätt eller arbetsprestation. De observerade lektionerna avslutas huvudsakligen med att eleverna ställer sig bakom sina bänkar tills de får lov att lämna klassrummet. Rektorn och representanter för elevhälsan berättar att lektionsstrukturen skapar trygghet och igenkänning för eleverna, både inför lektionen och vad gäller vilka förväntningar som ställs på dem i respektive ämne samt att lärarna följer strukturen väl.

Av intervjuer med lärare, elever och rektorn samt av lektionsobservationerna framgår att undervisningen i flertalet ämnen är varierad. Lärare berättar hur de planerar för olika typer av aktiviteter under lektioner och arbetsmoment samt att eleverna får ta sig an lektionsinnehållet i olika arbetsformer och med olika material. De observerade lektionerna innehåller flera olika moment beroende på lektionens längd och elevgrupp. Även om rektorn säger att lärarna har arbetat för att eleverna inte alltid ska examineras skriftligt, framkommer emellertid av intervjuer med lärare och elever att även om det på skolan förekommer andra former av examinationssätt, är det vanligaste skriftliga prov. Eleverna berättar samstämmigt att de får det stöd och den hjälp de behöver av lärarna. Eleverna säger att lärarna vid arbete i klassrummet rör sig mellan dem för att ge hjälp, uppmuntra eller försäkra sig om att de förstår. Lärare ger exempel på hur de använder talstickor och frågor och anpassar arbetsuppgifter för att fånga eleverna. Andra lärare redogör för hur de i och med att gruppkonstellationerna

är flexibla kan fördela sig dit de för tillfället bäst behövs. På samtliga observerade lektioner vinnlägger lärarna sig om att hela tiden involvera eleverna i lektionen och ge dem stöd. Det visar sig framför allt genom att flertalet lärare hela tiden rör sig regelbundet mellan eleverna när de arbetar. Detta både till elever som signalerar om hjälp eller ytterligare förklaringar och till övriga elever, för att förvissa sig om hur deras arbete fortgår. Flera lärare åskådliggör lektionsinnehållet för eleverna. Det kan handla om att reda ut de teoretiska delarna, förklara ämnesspecifika eller svåra ord samt använda bildstöd eller praktiskt förevisa. För elever som behöver, tar lärarna sig tid att stanna lite extra och på olika vis upprepa instruktioner, resonera, exemplifiera eller visa på hur eleven kan lösa uppgifter. Vid enskilt arbete ser flertalet av lärarna till att eleverna har rätt material. Rektorn berättar att hen ger akt på att lärarna ska använda provstöd. Av skolans egen enkät 2020/2021, framgår det att 91 procent av eleverna anser att lärarna hjälper dem i skolarbetet.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att lärarna utmanar alla elever och anpassar undervisningen till aktuell elevgrupp. Lärare berättar att de gör anpassningar inom ramen för undervisningen. Lärarna berättar om hur de försöker göra anpassningar som riktar sig till flera elever samtidigt och genom att ge eleverna arbetsuppgifter på olika nivåer och med olika svårighetsgrader. Vidare berättar lärarna om hur de använder varianter av läromedel på olika vis för att möta eleverna, anpassar elevgruppernas storlek, exemplifierar lösningsförslag, ger formativ bedömning och använder bildstöd. Eleverna beskriver att de i flera ämnen får arbeta på olika nivåer utifrån förmåga, men att det inte alltid är så i alla ämnen. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår även att i några ämnen delas eleverna in i grupper utifrån behov. Det gäller både elever som behöver extra stöd och elever som är i behov av extra utmaningar. Rektorn poängterar att dessa grupper inte är statiska utan förändras i sammansättning under utbildningen. De observerade lektionerna innehåller alla olika inslag för att utmana eleverna i deras lärande, där lärarna anpassar sin undervisning bland annat utifrån elevernas ålder, deras förståelse och förmågor. Det kan vara att utmana dem språkligt, träna på olika nivåer utifrån egna val, resonera om lösningsförslag, genomföra tävlingslekar eller arbeta med olika material. Lärare och representanter för elevhälsan resonerar om att elevunderlaget förändrats under senare år och att arbetet med anpassningar och stödjande insatser inte följt med i den utvecklingen. Representanter för elevhälsan säger att lärmiljön och undervisningen i klassrummen behöver bli mer tillgänglig för samtliga elever, medan lärarna uttrycker att de inte får tillräckligt med stöd av EHT i arbetet med anpassningar.

Granskningen visar att utbildningen och undervisningen innehåller motiverande inslag som syftar till att stärka elevernas självförtroende. Lärare och representanter för elevhälsan berättar att lärarna jobbar aktivt med att motivera eleverna, bland annat genom samtal enskilt och i grupp. Rektorn och lärare lyfter fram det tidigare nämnda arbetet med studiekultur som ett sätt att motivera eleverna i deras skolarbete. Flera lärare nämner vikten av att ofta berömma och förmedla en tilltro till elevens förmåga och att det är okej att inte kunna allt eller göra rätt från början, oavsett om eleven är en flicka eller pojke. Eleverna berättar att flertalet lärare berömmar deras insatser och ger positiva kommentarer under skoldagen. Av de observerade lektionerna framgår flera exempel på hur lärarna bekräftar eleverna i deras insatser. Detta genom verbala bejakanden och uppmuntran, leenden och gester. Flera lärare avslutar sina lektioner med att berömma hela klassen för en god prestation. Vid genomgångarna ställer lärarna regelbundet frågor till eleverna, dels för att eleverna ska ge svar och dels för att få ta del av deras resonemang. Elever som ges talutrymme är både de som räcker upp handen och de som inte gör det. Lärarna fördelar ordet till både flickor och pojkar. På tre av lektionerna ber lärarna elever att visa för klassen vad de lärt sig under lektionen.

Elevers delaktighet och reflektion kring det egna lärandet

Granskningen visar att eleverna regelbundet får tillfälle att på olika vis reflektera över sitt eget lärande i undervisningen. Rektorn och lärare återkommer till arbetet med studiekultur samt det skriv- och kunskapsutvecklande arbetssättet när de ger exempel på hur eleverna i undervisningen ges möjligheter att reflektera över sitt eget lärande. Rektorn, lärare och elever beskriver hur de bland annat arbetar med exempeltexter och modellerade uppgifter, kamratbedömningar, Mind-Maps och VENN-diagram för att träna strategier för lärande. Andra metoder som de nämner för att utveckla insikt om det egna lärandet är program från utbildningsradion, en problemlösningssvariant inom matematiken, textbearbetning, självvärdering samt exemplifiering av tillvägagångssätt och av resonemang. Lärarna och eleverna beskriver vidare hur de arbetar med och resonerar och argumenterar kring arbetsområden där svaret inte är givet samt med värderingsövningar och källkritik. På flera av de observerade lektionerna förekommer att eleverna vägleds i sitt tänkande och resonande, både enskilt och i grupp. Till exempel får elever på en lektion förklara hur de tror att en annan elev tänkt vid problemlösning, på andra får elever ta ställning till öppna frågor. På samtliga lektioner ger lärarna exempel på strategier för lärande: Att dela på sammansatta ord för att lättare lista ut dess betydelse, att rita tabeller för att åskådliggöra tänkandet, att läsa instruktioner och tänka efter själv innan handling, att öva på det man inte behärskar lika bra. En lärare ställer i slutet av lektionen frågor till eleverna om varje mål till eleverna och de får berätta vad de lärt sig om dem.

Granskningen visar att det förekommer inslag av att eleverna får vara delaktiga i val av arbetssätt, men att de inte regelbundet ges inflytande över innehållet i undervisningen. Skolinspektionens enkät 2020/2021 visar att elevernas värdering av huruvida de får vara med och påverka undervisningen sjunker betydligt mellan årskurserna fem och nio. I intervju och i inkommen dokumentation beskriver rektorn att elevernas inflytande över innehållet i respektive ämne bör öka och att vissa lärare är duktiga i att involvera eleverna i undervisningen när det kommer till val av arbetssätt, men att lärarna generellt inte är så bra på att göra eleverna delaktiga i planeringen. Inte heller finns några tydliga gemensamma överenskommelser om hur elever ska göras delaktiga i undervisningen. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna överlag inte har eller får någon större delaktighet i planeringen av undervisningen eller inflytande över dess innehåll och att elever oftast väljer skriftliga prov för examination. Lärare på högstadiet säger att det är svårt att låta eleverna ha inflytande över innehållet då det är styrt av läroplanen och eftersom elevdemokrati tar tid från undervisningen. Däremot framkommer flera exempel på hur lärarna på mellanstadiet involverar eleverna när det gäller val av arbetssätt och examinationer. Lärare beskriver hur, när och var elever fått delta i planeringen av lektionsinnehåll och elever beskriver hur de fått vara med och välja redovisningsformer och när prov ska förläggas.

Granskningen visar att eleverna inte får delta i en regelbunden och återkommande utvärdering av undervisningen i samtliga ämnen. Av intervjuer med lärare och elever framkommer att enbart vissa lärare gör lektionsutvärderingar i form av bland annat Exit Tickets och att eleverna får ge sina synpunkter efter avslutat arbetsmoment. Eleverna berättar att det endast i enstaka ämnen förekommer att läraren stämmer av och kontrollerar vad de lärt sig under lektionen och att det främsta sättet som de får reda på om de lärt sig det som förväntas av dem är genom resultat på prov. Av intervjuerna med rektorn, lärare och elever framgår emellertid att eleverna varje läsår gemensamt får utvärdera undervisningen vid minst ett tillfälle. Utifrån svaren lägger lärarna därefter upp undervisningen för kommande elevgrupp.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att eleverna får möjligheter att utifrån ålder och mognad regelbundet och med varierade metoder planera och utvärdera undervisningen.

Enligt 4 kap 9 § skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Detta framgår även av läroplanen. Av läroplanen framgår också att undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar (Lgr 11 1 Rättigheter och skyldigheter). Vidare ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad (Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Skolinspektionen rekommenderar därför att skolan utvecklar former för hur eleverna utifrån ålder och mognad ges möjligheter till att påverka undervisningens innehåll. Exempel på detta kan vara att lärare och elever tillsammans resonerar kring vad det centrala innehållet i detalj ska fokusera på inom respektive ämne, vilka läromedel som ska användas och vilka examinationssätt som ska tillämpas. Läraren kan förslagsvis låta eleverna berätta om sina erfarenheter och föreställningar kring det undervisningen ska behandla. Utifrån detta kan de sedan bidra med idéer på innehåll, arbetssätt och arbetsformer för det aktuella arbetsområdet. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att skolan ger eleverna möjligheter att tillsammans med lärarna regelbundet utvärdera undervisningen i det att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur denna genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Dessa utvärderingar ger läraren ett underlag för att dels utveckla undervisningen och dels göra eventuella förändringar i undervisningen för den aktuella elevgruppen. Dessa utvärderingar ska göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av en termin eller årskurs.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero på skolan, där personalen har ett gemensamt förhållningssätt och vidtar åtgärder vid behov. Granskningen visar också att det på skolan finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan.

Studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero på skolan, där personalen har ett gemensamt förhållningssätt och vidtar åtgärder vid behov. I intervjuer säger rektorn, representanter för elevhälsan och lärare att lektionsstrukturen och ordningsreglerna som man kommit överens om på skolan bidrar till studiero. Ordningsreglerna revideras i samråd med eleverna varje år. Rektorn menar att arbetet med studiekultur också är en insats som främjar studiero. För att ytterligare främja studiero har eleverna fasta platser och lärarna använder sig vid behov av till exempel grupprum, avskärmningar, stå-bänkar och stressreducerande utrustning och decibelmätare. Representanter för elevhälsan säger att det finns ett gott ledarskap hos lärarna och flera lärare berättar om och ger exempel på att det bästa sättet att verka för studiero i klassrummet är genom goda relationer. På flera av de observerade lektionerna talar lärarna i vänlig samtalston och adresserar eleverna vid namn. För att vid behov upprätthålla studieron använder sig lärarna av en överenskommen konsekvenstrappa. Elever och lärare ger exempel på att lärare startat om lektion, använt tillsägelser och kortare utvisningar ur klassrummet för att återställa ordningen. Elevernas uppfattningar om studiero undersöks genom Skolinspektionens enkät, en kommunövergripande enkät samt i skolans enkäter en gång per termin och följs upp av rektorn och förstelärare på uppdrag av rektorn. I inskickad dokumentation skriver rektorn att av dessa framgår att eleverna i hög grad upplever att lärarna upprätthåller studiero i klassrummet. Eleverna säger att de inte får reda på resultatet av vad enkäterna utvisar, men att lärarna ofta pratar med dem om vikten av studiero

och att den kan vara och är varierande beroende på ämne och arbetssätt. Att det finns en enighet kring att studiero kan se olika ut beroende på sammanhang bekräftas av rektorn och lärare. Rektorn berättar att i de två årskurser där studieron är sämre haft flera samtal om attityd och språkbruk för att främja ett gott arbetsklimat.

Arbetet med trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Av intervjuer med representanter för elevhälsan och lärare framgår att skolans främjande arbete består av att heltidsmentorerna och socialpedagog rör sig i korridorerna, att eleverna har sina respektive delar av skolgården och att lärarna äter pedagogisk lunch med dem. Trygghetsfrågor behandlas på förebyggande EHT-möten, på arbetsplatsträffar och i ämnesgrupper.

Skolan kartlägger tryggheten genom bland annat Skolinspektionens enkät och en egen enkät. För att följa upp trygghetsfrågorna i enkäterna gör förstelärarna på uppdrag av rektorn intervjuer med elever. Rektorn och representanter för elevhälsan berättar att också underlag från hälsosamtal med eleverna används på aggregerad nivå för att kartlägga elevernas upplevelse av tryggheten på skolan. Kartläggningarna har visat att eleverna känner sig trygga på skolan vilket även bekräftas i intervjuerna med dem. Av den senaste kartläggningen framgår att vissa riskområden har framkommit, som omklädningsrum, korridorer och raster. Rektorn har därför låtit installera duschdraperier och omdisponerat vuxennärvaron i form av bland annat rastvakter och heltidsmentorerna.

I inkommen dokumentation skriver rektorn att det förebyggande arbetet på skolan behöver utvecklas ytterligare, utifrån att kartläggning inför förebyggande och åtgärdande insatser 22/23 är genomförd. Bland annat kommer representanter för elevhälsan att ingå i ett trygghetsteam och i en likabehandlingsgrupp. Vidare planerar rektorn enligt lärare och elevhälsans representanter för att göra om delar av skolgården och att rastaktiviteter ska införas. I två årskurser har rektorn och lärarna uppmärksammat att insatser behövs för att främja ett gott klassrumsklimat. Rektorn berättar att de nästa läsår medvetet ska arbeta vidare med attitydförändringar och språkbruk särskilt med eleverna i årskurserna sju till nio i det att eleverna ska lära sig mer om betydelsen av att med empati ta ansvar för varandra och säga ifrån om de ser eller hör våld och kränkningar.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Granskningen visar att rektorn och lärarna följer upp och analyserar bedömningar och betygssättning samt resultat på nationella prov i syfte att identifiera eventuella skillnader eller avvikelser. Granskningen visar också att rektorn för diskussioner med lärarna utifrån analysen. Vidare visar granskningen att rektorn ser till att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg.

Analys och diskussion

Granskningen visar att rektorn och lärarna följer upp och analyserar bedömningar och betygssättning samt resultat på nationella prov i syfte att identifiera eventuella skillnader eller avvikelser samt att rektorn för diskussioner med lärarna utifrån analysen. I inskickad dokumentation samt i intervjuer beskriver rektorn och lärare att de på avsatt tid analyserar bedömningar och betygssättning efter varje termin, oavsett årskurs. Rektorn berättar att hen ger lärarna instruktioner om hur de ska analysera sina egna resultat och jämföra med bland annat resultaten för riket. Dessa analyser behandlas därefter gemensamt av lärarna på särskilt avsatta dagar utifrån av rektorn givna diskussionsfrågor och är då nedbrutna på flera nivåer, så som kön, ämne och grupp. Rektorn och lärarna ger exempel på att de genom detta förfarande uppdagat att avvikande resultat kunnat relateras till obehöriga lärare, till otillräckligt utformade bedömningsunderlag, och snäv tolkning av kunskapskraven. Rektorn beskriver att resultatskillnaderna mellan kön, ämnen och grupper minskat, då analysarbetet och samtalen lett till en ökad medvetenhet hos lärarna om hur de planerar och organiserar sin undervisning. Rektorn och lärare berättar vidare att skolan har små skillnader mellan nationella prov och betyg jämfört med andra skolor, vilket bekräftas av nationell statistik.

Kvalitetssäkring

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen

och betyg. Rektorn och lärare ger flera exempel på hur lärarna kvalitetssäkrar bedömningar och betyg. Lärare förklarar att av likvärdighetsskäl använder de oftast prov för att stämma av den fortlöpande bedömning som gjorts under arbetsmomenten. Lärarna beskriver också hur de inför medarbetarsamtal redogör för hur de dokumenterar elevernas kunskaper och att de får skriva motiveringar till eventuella betyg F.

Rektorn och lärare säger att lärarna använder Skolverkets bedömningsstöd och ger exempel på att de gemensamt utformar och samrättar examinationsuppgifter. Rektorn och lärare berättar vidare att lärarna avidentifierar och samrättar nationella prov. Rektorn berättar att de följt upp elevers resultat på gymnasieskolan och i den kontakten konstaterat att elevernas betyg stämmer med de kunskaper de har. I Skolinspektionens enkät anger lärarna att de i hög grad anser att det är tydligt hur bedömningen av elevernas kunskapsutveckling ska gå till och att de samarbetar kring bedömning av elevernas kunskaper. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka genom att skolan har ett tvålärarsystem i vissa ämnen och att det finns regelbundna tillfällen för sambedömningar och diskussioner i olika arbetslag och ämneslag och i sammanhang där även rektorn deltar. Därutöver finns ett kommunövergripande ämnesnätverk som anordnas två gånger per år. I dessa nätverk finns möjligheter att diskutera bedömning och betygssättning, även om det av granskningen framgår att detta inte är det primära syftet. Möjligheterna till externt stöd i bedömningsfrågor är istället begränsade. Rektorn säger att sådant inte sker regelbundet, utan mer på förekommen anledning och då på lärarnas egna initiativ. Av intervjuerna med lärare framkommer att det finns både de som aktivt söker externt stöd och de som saknar stöd av lärare som undervisar i samma ämne. Skolinspektion rekommenderar därför rektorn att ta initiativ till att inom ramen för ämnesnätverken också organisera så att lärare med samma ämnesbehörigheter kan träffas också för att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Johan Bohman

Föredragande
Signerat av: Johan Bohman

I handläggningen av ärendet har även utredare Hanne Lernout medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn
- Dokumentstudier. De dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 4 april 2022 och den 11 april 2022. Besöket genomfördes av Johan Bohman och Hanne Lernout.

Skolenheten består av årskurserna 4-9 och har vid

granskningstillfället 331 elever, som är indelade i årskursvisa undervisningsgrupper. På mellanstadiet är grupperna två i respektive årskurs och på högstadiet fyra. Skolenheten leds av en rektor.

Enligt nationell statistik för läsåret 1920/1921 var andelen elever som i årskurs 9 uppnådde kunskapskraven i alla ämnen 59 procent, med ett genomsnittligt meritvärde på 204 poäng. Andelen flickor behöriga till yrkesprogram var 73 procent och andelen pojkar 80 procent. Elever i årskurs 6 som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen under samma läsår var 54 procent.

Andelen elever med annan bakgrund än svensk var 33 procent och andelen elever med föräldrar med eftergymnasial bakgrund 45 procent. I Skolinspektionens skolenkät som genomfördes vårterminen 2021 var indexvärden för lärarnas uppfattning om de kan få råd och stöd av elevhälsan för att hjälpa eleverna 5,2 (Riket 7,8) samt 5,3 (Riket 7,3) om att det finns beredskap att i det dagliga arbetet hantera situationer som kräver elevhälsans kompetenser.